

Open data: neem en vraag niet meer...

Vroeger ging het vaak zo. Als iemand, bijvoorbeeld een controleur, iets wilde weten, maar jij wilde dat niet, dan vulde je een aantal kratten tot de rand toe met papier. Je liet het geheel per koerier bezorgen en je hoorde er verder nooit meer wat van. Neem en vraag niet meer. Kom vooral niet terug. De vrager verzoop in de informatie.

Krijgen we dat ook met open data? Het zou best kunnen. Gij zult openbaar maken: dat is het uitgangspunt van het kabinet. Hebben we de gegevens, en passen ze binnen de WOB, dan zetten we ze online. Allemaal! Opdat burgers en bedrijven er nuttige dingen mee kunnen doen. De verwachtingen van het nieuwe wondermiddel zijn hoog: het kan maatschappelijke vraagstukken helpen oplossen, versterkt de democratische rechtstaat en komt tegemoet aan 'de veranderende samenleving' die alles op smartphone en tablet wil kunnen opzoeken. En, als klap op de vuurpijl: al die open data kunnen ook nog eens economische meerwaarde opleveren. Het is nogal wat.

Vooropgesteld: ik voel en denk erin mee. Natuurlijk is het zonde om openbare gegevens die de overheid heeft af te schermen. En er gebeurt ook al veel. De Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW) verzamelt bijvoorbeeld continu gegevens over verkeersdrukte, snelheden en zelfs actieve voertuigcategorieën. Al die gegevens – meer dan 600 miljoen per dag – gaan naar afnemers die ze benutten voor verkeersinformatie en verkeersmanagement. Dat leidt tot minder files en het zorgt voor omzet. Maar ook voor onderzoek en analyse zijn die gegevens van grote waarde. Koppel informatie over verkeersintensiteit en gemiddelde snelheid maar

eens aan data over ongevallen. Of die gegevens weer aan informatie over verlichting, wegonderhoud of spitsstroken. Reken maar dat daar muziek inzit.

En toch... We verwachten anno 2015 dat alles binnen 0,1 seconde op ons scherm staat. Groot is dan ook onze teleurstelling als het resultaat tegenvalt of, erger nog, uitblijft. En dan heb je ook nog zoiets als uitgestelde teleurstelling: je krijgt wel iets, en misschien nog snel ook, maar later ontdek je dat je er niets mee kunt. Of alleen als je er heel veel moeite voor gaat doen.

En daar zit mijn twijfel. Hoe zorgen we er nu voor dat open data echt een blikopener wordt? Niet door alles maar klakkeloos op het web te gooien. Want als een ding duidelijk is, dan is het dat open data tot meer cijfers gaat leiden. Cijferbrei ligt op de loer. Op enkele fanatieke, selectief shoppende belangenbehartigers na zien we dan ook nog maar weinig leunstoelcontroleurs. En de bedrijven dan? Ook de economische meerwaarde valt vaak nog tegen. Ondernemers staan niet te trappelen of in de rij.

Maar laten we nu niet gaan zitten somberen. Ik zie de volgende sleutels tot succes. Een: benut de veelheid aan gegevens die nu al in systemen zitten, die openbaar zijn en waarvan de kwaliteit geborgd is (of geen probleem). Twee: hanteer als overheid een zekerheidsgarantie ("Deze open data zijn gegarandeerd tot en met dan en dan openbaar en gratis toegankelijk, daar kunt u op rekenen!"). Drie, en de belangrijkste: begin *low-key* en richt je in eerste instantie op informatie waar nu al vraag naar is (zoals verkeersinformatie), en op onderzoekers en op onderzoeksjournalisten.

Vooraf dat laatste is van belang. We moeten waken voor een schromelijke overschatting van de behoefte aan gegevens bij de gewone burger en het modale bedrijf. Er moet een al bestaande, logische vraag zijn naar gegevens. Mijn vuistregel: als er geen koppeling is met een gebied of een doelgroep, wees dan niet teleurgesteld als er niets met je open data gebeurt. Behalve dan dat er mensen in verzuipen. Tenzij dat de bedoeling is natuurlijk...

.....

Auteur

Peter van der knaap is directeur-bestuurder bij de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid.

De auteur schreef deze column op persoonlijke titel.

